

Transskription af: **Kærlighedshistorie**

S2E6. Christian 4. og Kirsten Munk: En tragedie med sex, utroskab og konflikt.

Vært og idé: Pernille Brunse.

Tilrettelæggere: Pernille Brunse og Emma Juul.

Medvirkende: Maria Helleberg, romanforfatter.

Redaktør: Rikke Caroline Carlsen.

Intro: Du lytter til en podcast fra Nationalmuseets mediehus, Vores tid.

Pernille Brunse: Året er 1615, og den 38-årige Christian den Fjerde sidder i sin hestevogn et sted på Fyn. Han har netop sagt farvel til den kløgtige adelskvinde Ellen Marsvin og hendes 17-årige datter Kirsten Munk på deres fynske gods. Og selvom om han egentlig er jævnaldrende med moderen, så er det den unge datter, der har brændt sig ind i hans tanker. Hendes lyse rødblonde hår og ungdommelige udstråling ramte ham lige fra han så hende første gang. Han vil have hende som sin hustru, som sin kvinde. Og eftersom han er vant til at få, hvad han vil have, skænker han det ikke en tanke, at hun måske ikke vil have ham. Han er kongen, magtfuld og handlekraftig. Hvad mere kan hun ønske sig? Men kampen om Kirsten Munks kærlighed skal vise sig at blive en af de sværeste og mest smertefulde for den berømte konge, og deres kærlighedsforhold vil sætte dybe spor i danmarkshistorien. Velkommen til kærlighedshistorie. Mit navn er Pernille Brunse. I denne podcastserie dykker jeg ned i de største og mest fascinerende kærlighedshistorier gennem tiden. Jeg håber, du er lige så kærlighedslysten som mig. Velkommen til dig Maria Helleberg. Du er forfatter til et hav af anmelderroste historiske romaner og har blandt andet skrevet bogen 'Kongens kvinder' om Danmarks mest berømte konge, Christian 4. Og hans meget dramatiske forhold til den unge adelskvinde Kirsten Munk. Og det er selvfølgelig det par, vi skal tale om i dag. Maria jeg vil gerne lige starte med to korte ja nej spørgsmål til dig.

Maria Helleberg: Ja ja ja.

Pernille Brunse: Elskede Christian den fjerde Kirsten Munk?

Maria Helleberg: Ja. Livsvarigt.

Pernille Brunse: Elskede Kirsten Munk Christian 4.?

Maria Helleberg: Nej, og det er jo det, der er problemet. Ja, man kan jo ikke få et andet menneske til at elske sig, fordi man selv er fuldstændig vild betaget af en forelskelse, hvis art man aldrig har stødt på før.

Pernille Brunse: Altså ofte bliver historien om det her par fortalt som en lidenskabelig og gensidig kærlighedshistorie fra 1600-tallet. Men ifølge dig, så var kærligheden altså udelukkende envejs da Kirsten Munk aldrig rigtig elskede Christian. I stedet skal vi måske skrive parrets historie som en fortælling om den unge 17-årige kvinde, som blev tvangsgift med en gammel, magtfuld konge, 21 år ældre og endte i et ulykkeligt arrangeret ægteskab fyldt med konflikter, drama og en utrolig stor mængde børn.

Maria Helleberg: Ja.

Pernille Brunse: Alt det skal du uddybe i dag. Maria Helleberg blandt andet ved at fortælle om en sten Christian den 4. han rejste i vrede den dag eller sorg den dag, Kirsten Munk smækkede og låste døren til sit sovekammer. Lad os starte med at præsentere vores berømte, mest kendte konge, vores mandlige hovedperson Christian den Fjerde. Maria, hvad var han for en mand? Udover at være Danmarks konge?

Maria Helleberg: Jamen altså, han mener jo, han er en af de helt store europæiske konger. Han føler altså også, at han er. Han er simpelthen sat på jorden for at præstere noget. Altså han mister sin far, da han er 11 år gammel. Moren bliver så også rykket væk fra hoffet. Han bliver overladt til nogle ældre herrer, der skal undervise ham. Lære ham at være konge. Men han har så meget energi i sig, så det er ved at gå galt for ham. Den kommer så tilbage op igennem hele hans liv. Altså, vi ser noget god vin i nærheden, Så drikker man da til man falder under bordet eller bliver syg eller falder i voldgraven og drukner. Og han kan lide alt det, som en mand på det her tidspunkt burde kunne lide. Så er han selvfølgelig også vild med kvinder, men da han møder Kirsten Munk for alvor, da er han sandelig højt oppe at køre. Han synes jo, han også er en sejrrig konge. Vi kan godt se det eneste, han er fantastisk god til, det er at få opført nogle pragtfulde huse, som vi stadig gider at gå rundt i at se på. Men han vil jo gerne være en stor kriger, og det er han ikke. Det går altid galt.

Pernille Brunse: Men du beskriver en mand, der kan lide alt det, mænd på den her tid burde kunne lide. Og det er kvinder jo.

Maria Helleberg: Han skal have point for det hele.

Pernille Brunse: Også kvinder. Alkohol, fester, krig, magt, malerier.

Maria Helleberg: Malerier smurt op og ned ad væggene. Så der er så mange, som der overhovedet kan være i huset. Det er altid noget med overload, men til gengæld holder han sig faktisk også godt på det her tidspunkt. Det ser han stadigvæk forrygende godt ud, og det ved han også godt selv.

Pernille Brunse: Før vi dykker ned i det første møde mellem Kirsten og Christian, så lad mig lige smide lidt ekstra detaljer oven i Marias præsentation af Christian. Han bliver kongen som bare 11-årig i 1588, og som 20-årig blev han gift i et klassisk kongeligt arrangeret ægteskab. Hans brud af Anna Kathrine, en tysk kurfyrsten datter fra Sachsen, og hun gør sin pligt og føder ham flere børn, men dør desværre selv allerede som 36-årig. Og efterlader Christiane som enkemand. Og som Maria nævnte tidligere, så er Christiane glad for kvinder, og det passer ham ikke særlig godt at være single. Og det er også kun kort tid efter dronningens død, at han møder vores kvindelige hovedperson, nemlig den 17-årige adelsfrøken Kirsten Munk. Hun er eneste barn af Danmarks rigeste adelskvinde, Ellen Marsvin, en snu forretningskvinde, der selv bliver forgyldt til op over begge ører på grund af datterens ægteskab med kongen. Det skal vi nok vende tilbage til. Men nu er vi fremme ved startscenen af podcasten, hvor jeg forestillede mig, hvor Christian og Kirstens første møde kunne have fundet sted, nemlig da han er på en tur rundt i landet for at besøge de danske adelsfamilier og altså også kommer forbi Ellen Marsvin og hendes datter Kirsten Munk på Fyn. Men vi ved reelt ikke, om det var her, de mødtes første gang. Men vi ved, at det er herefter, at Christians hede og lidenskabelige breve til Kirsten Munk starter. Men der er et problem.

Maria Helleberg: Kirsten svarer ikke rigtigt på Christians breve.

Pernille Brunse: Og han skriver en masse breve. Smaskhamrende forelsket til.

Maria Helleberg: Allerkæreste lille mus. Og så kalder han hende. Og jeg tror det bare bliver værre af det her med, at han ikke rigtig kan få gang i hende.

Pernille Brunse: Skal jeg skal ikke læse et af dem op, Maria. Jeg har fundet. Jeg har jo valgt et jeg godt kunne lide, men kunne have valgt flere, fordi der er mange. Efter at Christian

han har mødt Kirsten. Han er tydeligvis forelsket. Jeg har fundet et fra første september 1615, hvor de endnu ikke har fået hinanden. Fordi Ellen Marsvin holder igen. Han skriver: "Hjertens allerkæreste hjerte. Gud i himlen bevare dig fra alt ondt. Det ønsker jeg for dig af hele mit hjerte. Jeg er hjertens allerkæreste mus. Gud være lovet kommet lykkeligt og vel hertil og ville nu ønske, at jeg vidste, hvordan du har det, og jeg håber, at jeg snart får bud fra dig. Gud i himlen give, at alting var som det skulle være. Jeg ønsker jeg var herfra igen, og jeg håber snart at tale med dig igen. Nu befaler jeg dig til den mægtige Herre og Gud med hundrede gange hundredetusinde gode dage og nætter og bliver, så længe jeg lever. Din hjertens allerkæreste hjerte. Christian."

Maria Helleberg: Der er eddermame mange hjerter i den tekst.

Pernille Brunse: Jeg har ikke talt dem.

Maria Helleberg: De sidder og banker...

Pernille Brunse: Men sikke en kærlighedserklæring, Maria. Vi griner. Men helt seriøst, hvis jeg havde fået sådan en fra en mand, jeg selv var forelsket i, så var det blevet glad og havde tænkt Gud, hvor dejligt.

Maria Helleberg: Men det skal vi have ordnet det her væk fra at skrive breve over til noget, der er lidt mere substans i. Ja, men det er også det, han prøver på at pushe på, i 'kan hun da ikke læse dette her brev? Jeg tænker jo ikke på andet end hende. Jeg ligger vågen om natten og alt muligt.'

Pernille Brunse: Men det er jo også vildt, at Danmarks konge skriver til hende. Og så tænker hun ikke sådan. Jeg gider ikke svare ham. Allerede dér er hun sådan lidt, 'han er for meget' eller hvad?

Maria Helleberg: Ja, hun er virkelig skeptisk.

Pernille Brunse: Kirsten tøver, selv om hendes mor, Ellen Marsvin, synes, at Christian er et fantastisk parti, og det er jo også kongen, vi taler om. Og Christian selv. Han er bare smaskforelsket i den 21 år yngre Kirsten Munk og vil gerne have hende som sin kone og i sengen hurtigst muligt. Så efter mange breve frem og tilbage mellem Ellen Marsvin og Kongen kommer brylluppet endelig i stand. Og Christian tager Kirsten Munk med hjem til nytårsfest på Frederiksborg Slot. Og den 31. December 1615 bliver de to gift, dog uden at Kirsten får titel af dronning. Det vil rigsrådet nemlig ikke gå med til. Og også uden et reelt bryllup. Vi ved meget lidt om den her nytårsfest eller det bryllup. Men jeg forestiller mig, at

festlighederne har indeholdt et overdådigt måltid mad, musik, dans og underholdning og en masse fulde folk og alt det har Christian tænkt var en god ide at tage Kirsten med til.

Maria Helleberg: Vi må jo tage hende med til festen nytårsaften, og så går vi sammen i seng, og jeg tænker, at det er det han er interesseret i at se og komme ind i en seng. Så jeg tror, at han regner med, at det er en mirakuløs virkning på hende.

Pernille Brunse: Altså. at opleve Kong Christian den Fjerde i sengen? Ja, okay, han har visse tanker om sig selv.

Maria Helleberg: Ja, det har jeg sikkert, men det er ikke helt sådan det plejer at virke. Nej, der er ikke nogen, der har fortalt ham, at den første gang måske ikke er den mest vellykkede, og efter en stor fest, hvor I alle sammen har fået en masse at drikke, så kan det godt være, at det er lidt besværligt, og du kender hende jo overhovedet ikke, så han har en fantasy billede af hende, og det er meget meget smukt og meget underligt. Og selvfølgelig vil hun blive helt ellevild og få orgasmer og forklarer at hun aldrig nogensinde har haft nogen anden mand, og det ville han heller ikke håbe. Men de er så langt væk fra hinanden, så nej, der er ikke noget, der tyder på, at det virker. Men han vil jo gerne have det til at virke. Det er jo det, der er meningen med det.

Pernille Brunse: Altså, de bliver jo. Ja, det er lidt svært at sige, så de bliver enige om en, Ellen Marsvin og Kong, altså Christian, bliver enige om en slags ægtepagt, og den 31. december 1615 kan man læse i Kong Christian den Fjerdes kalender. At han skriver, at på denne dag står der "Kom jomfru Kirsten Munk til mig ud i ægteskab". Men der står så ægteskab, Maria. Bliver de nogensinde gift? Altså er det et ægte bryllup i en kirke, hvor Kirsten bliver ført op ad kirkegulvet og en præst velsigner dem Og så videre?

Maria Helleberg: Nej, jeg tror, det foregår ved, at man ligesom holder en lille pause ved bordet, og så kommer der nogen op og siger, at nu, nu, ja, hvad altså. De lever jo sådan set bare sammen. Så han kommer hen og tager hende i hånden og kysser hende, og så sætter man sig ned...

Pernille Brunse: Og siger 'nu er vi mand og kone' eller hvad.

Maria Helleberg: Hun har tænkt, hvad i alverden er det her for noget? Jeg er nærmest solgt som sådan en slags frille, når det sker.

Pernille Brunse: Ja.

Maria Helleberg: Og det følger jo så senere hen. Vi ved, der er mange af de store fester. Der er hun simpelthen ikke med.

Pernille Brunse: Hun har ingen, hun indtager ingen officiel rolle som dronning, selv om...

Maria Helleberg: Hun er med på et tidspunkt til Sønderjylland. Og der har vi så en lille bitte beretning om, at hun sidder og er meget stille, og jeg tænker jamen, det er jo sådan set også dennes rolle, hun har fået. Du sidder her og så når vi skal sove, så kommer jeg ind til dig.

Pernille Brunse: Ja, fordi dronningen eller ej. Det der sker er jo, at i de følgende år, så begynder Kirsten Munk at føde børn i en lind strøm. Altså, man kan jo næsten regne ud, hvor mange år de har sammen og så regne ud, at hun har knap nok kommet sig over den ene fødsel inden hun er gravid igen. Det er helt vildt.

Maria Helleberg: Og man ved godt, at det er usundt det der.

Pernille Brunse: Det er imponerende, at hun har kunnet gøre det. Hun føder omkring 12 børn. Så vidt jeg har kunnet se. Hvoraf syv overlever.

Maria Helleberg: Ja.

Pernille Brunse: Og så kongens potens fejler ingenting. Og heller ikke hendes evne til at blive gravid og bære børn og føde børn. Og han er jo stadig meget forelsket i sin smukke unge kone Kirsten. Svigermor er også rigtig, rigtig glad. Altså hun er jo blevet forgyldt til op over begge ører. Jeg læste her, at hun fik seks godser. Hun blev udnævnt til lensmand på Dalum Kloster. Hvilket var fuldstændig atypisk for en kvinde på det her tidspunkt. Så hun går også bare sin egen vej. Men Kirsten, var det hendes drøm, og nu sidder der som sådan en fødmaskiner. Hvor Christian elsker at putte sig med hende og sådan noget. Men gemt væk fra alle offentlige roller. Og så var hun glad?

Maria Helleberg: Altså, da hun føder sit første søn. Da bliver hun åbenbart malet med sine tre nydelige døtre. Og børnene er bedårende. Drengen er fuldstændig helt, og det lille hundehvalp er dejlig. Og så står hun ellers der. Helt udtryksløs. Og jeg ved godt, at man smiler ikke på de her billeder, men der er altså en forskel på, at man står der og er lidt glad for at stå og blive malet og så bare står der. Hun har fået noget fantastisk tøj, og de tre små piger har fået kopier af kjolen og den lille søn. Han er så lille, så han har ikke rigtigt tøj på

endnu. Han sidder bare i sit svøb ved siden af hende. Det er som om hun fremviser produktionen. Så fik jeg endelig en festkjole. Mange, mange gange tak.

Pernille Brunse: Og her er de fire børn, jeg har lavet til dig.

Maria Helleberg: Og hvad sker der så nu? Ja, fordi børnene skal jo. Mine børn skal jo ikke ind i en eller anden form for kongefamilie, og han skal så have arvet noget jord ud til dem, sådan at de kan få et adeligt liv. Men hvordan kommer det egentlig til at køre?

Pernille Brunse: Men er der tegn på kærlighed fra hendes side som årene går mod Christian?

Maria Helleberg: Jeg tror det ikke. Jeg tror faktisk nærmere, at hun vænner sig til, at jeg skal holde det ud det her. Og der er måske et eller andet, der venter derude, som kan blive bedre. Så da hun for første og måske eneste gang i sit liv virkelig blev forelsket. Der er det nærmest en kopi af Christians fuldstændige vilde passion. Jeg er parat til at ofre det hele. Op i røven med børnene, op i røven med min familie, op i røven med min position. Jeg vil have denne her mand. Ligegyldigt hvad jeg skal gøre for at vi skal stikke af til Sverige sammen, så stikker vi til Sverige.

Pernille Brunse: Ja, fordi Maria, hun bliver nemlig, Kirsten, får jo lov til at opleve forelskelsen selv senere. Men, men vi skal lige igennem en stak børn og noget dramatik først, fordi det er de gode til at lave drama. Dramaet og konflikterne mellem Christian den 4. og Kirsten Munk er bedst beskrevet, er parrets helt egen datter, Leonora Christina. Hun ender med selv at få et dramatisk liv, hvor hun sammen med sin mand Corfitz Ulfeldt bliver dømt for landsforræderi og fængslet i Blåtårn. Men det er en helt anden historie, som du faktisk også kan høre i den her podcast. Men i sæson 1, afsnit 6. Men Leonora Christina her. Hun skriver altså som voksen fra Blåtårn i sine erindringer om hendes forældres konfliktfyldte og turbulente ægteskab. Den bog kan du jo dykke ned i, hvis du er sulten efter mere drama. Men tilbage til Christian og Kirsten, og hvordan de indretter sig. Christian han bygger nemlig Rosenborg Slot til Kirsten Munk og børnene og installerer dem her. Men når børnene når en vis alder, så bliver de sendt af sted til mormor Ellen Marsvin på Fyn og vokser op der. Og Christian. Ja, han har travlt med at være konge, styre landet og fører krige. Så det bliver en ret ensom og isoleret tilværelse, som Kirsten lever i det her smukke slot. Men vi har altså nu Christian den Fjerde, der bygger slotte, fører krig, er væk i lange perioder og så videre. Og Kirsten Munk, der lever et isoleret, ensomt liv som den her fødmaskine på Rosenborg Slot. I starten går det jo Christian rigtig godt som regent i hans regeringsperiode, men da han vælger at gå ind i en helt særlig krig, den der hedder Trediveårskrigen i 1625, der vælger han også at sætte Danmark skal også ind i den. Der går det voldsomt ned ad bakke for ham i både krig og kærlighed, fordi samtidig med Maria, at de danske soldater, de falder på stribe på slagmarken i Tyskland. Krigen, der bliver en kæmpe fiasko for Danmark, så falder hans hustru mere eller mindre også i armene på en

jævnaldrende tysk officer. Hun indleder nemlig en affære omkring 1628. Hvem er denne her mand?

Maria Helleberg: Altså, vi kender ham som en ret konsekvens af Rhingreven.

Pernille Brunse: Det lyder så fint.

Maria Helleberg: Vildt flot, ik? Men han er en af de der mange lufdfattige unge adelsmænd, som er søgt ind i krigen, fordi penge, jord og måske en sød enke et sted man kan gifte sig med, så man får et eller andet at leve af. Så man kan ligesom ikke rigtig holde ud til at være lavere stående officer resten af livet. Og hvis man ser på billederne af ham, så ligner han en en yngre tynd Christian den Fjerde. Jeg tænkte okay, jeg er godt klar over, at de næsten alle sammen har det samme skæg og langt hår og så videre, men det er alligevel lidt mærkeligt. Det er som om hun har valgt den Christian, som hun ville være kunne blevet forelsket i. Sådan en mand, der stadig søgte efter noget, som man kunne være. Jeg kan ikke lide at bruge ordet lige, fordi der er så lidt der er lige i den her periode, men en man kunne tale med og være åben over for, som også selv var i gang med at bygge sit liv. Hun vælger simpelthen ham fuldstændig uden om, tror jeg uden at tænke over, hvad skal der så ske bagefter? Hun går bare ud i det, fordi det giver jo det, han gjorde. Det var det en mand gjorde.

Pernille Brunse: Ja, hun gør jo bare. Hun er jo utro ligesom Christian.

Maria Helleberg: Ja, hun laver om Christian simpelthen. Altså, jeg orker ikke at blive i det her mere, så jeg finder noget der er bedre. Ups, det har jeg fundet. Og hvad skal jeg så gøre for at kunne være sammen med den mand? Og der tænker hun åbenbart meget, meget langt og meget voldsomt, fordi hun ender med at foreslå, at de skal flygte til Sverige.

Pernille Brunse: Det lyder næsten som et par, vi har talt om før Corfitz og Christina.

Maria Helleberg: Det ligger jo lige derovre, og de vil nok ikke udlevere folk osv. Så det er selvfølgelig meget praktisk. Det er jo sådan set også Danmarks fjende på det tidspunkt og der har man indtryk af, at der bliver han forskrækket, og man tænker, at han har virkelig været igennem meget. Altså på. På Dalby, der er de jo sådan givet ham Christians tøj, efter at de har syet det godt og grundigt ind, og de har ført ham til brudesengen. Der er han blevet båret ind i brudekammeret til Kirsten, så hun har lavet sådan et mock-marriage simpelthen.

Pernille Brunse: Hun har simpelthen givet Christians aflagte tøj til sin elsker og fået ham ind i sin ægte seng, så hun kan simpelthen have sex med ham i den.

Maria Helleberg: Det er jo sådan set mors lenshus, det her. Det er Dalum.

Pernille Brunse: Hun vil lege med. Så det er både en stikpille til moderen og til Christian for sådan at sige: Ha!

Maria Helleberg: Watch me.

Pernille Brunse: Se hvad jeg kan.

Maria Helleberg: 'I could have been queen! Men det var jeg jo så ikke god nok, så nu har jeg lavet min egen lille måde at være illegal dronningen på. Lad os nu se, hvad Christian siger til det her.'

Pernille Brunse: Ja.

Maria Helleberg: Altså, de indtager også Kronborg, og der er altså nogen, der har...

Pernille Brunse: Rhingreven?

Maria Helleberg: Ja, ja, Rhingreven og hun vil selvfølgelig også opleve sådan et rigtig stort slot. Og hvad er så bedre end Kronborg? Og der ved vi, at de de har samleje for åbne vinduer.

Pernille Brunse: Så alle tjenestefolkene kan følge med?

Maria Helleberg: Hun vil simpelthen udstille det her. Nu er det mig, der gør det her, og det er fedt, og jeg kommer aldrig til at gøre det med dig mere. Christian opdager det jo selvfølgelig, og det er så der, hvor man pludselig oplever, at han fatter ulykke. Jeg tror, han er stødt noget af det fra sig tidligere, og har tænkt, men hun bliver jo voksen, og hun er. Hun er en voksen dame på det her tidspunkt. Det ved han også glimrende. Men det er det, der skræmmer ham. Var det det, der kom ud af hende? Det var ikke en Ellen Marsvin. Det var ikke en forelsket, dygtig kvinde. Det er en vild hore. Hvad er det, hun gør? Hvad vil hun ramme mig med? Og pludselig går det op for ham. Det er gået galt.

Pernille Brunse: Jeg under jo Kirsten lidt også at føle kærlighed, fordi det er jo en af livets glæder, Maria. Det er, at vi mennesker er i stand til at forelske os. At elske andre mennesker. Er hun forelsket i Rhingreven?

Maria Helleberg: Jeg tror, hun er forelsket på samme måde som Christian var fra begyndelsen af, at det der menneske ser hun som noget, der er vildere, klogere, smukkere og mere sexet, end han egentlig er. Altså, han er jo den, hun er forelsket i, så han er simpelthen bare fantastisk. Og så begynder hun sagte at forstå, at han er på vej væk nu. Han er på flugt. Han skal fandeme ikke konfronteres med Kongen af Danmark og Norge. Og det tror jeg faktisk han gør meget klogt i.

Pernille Brunse: Så han stikker af fra Kirsten? Men tror du... Du siger at Kirsten var ligesom betaget af ham? Forelsket af ham? Var det også kærlighed? Altså elskede hun ham eller?

Maria Helleberg: De når jo ikke rigtig at komme ind i noget rum, hvor man kan sætte sig ned og snakke om det. Det er det når til, at når vi er sammen, så knalder vi, fordi det er den mest vanvittige og ærligste udtryk for forelskelse at tiltrække. Det er simpelthen at have sex. Så det tror jeg faktisk er det, de gør.

Pernille Brunse: Ja.

Maria Helleberg: Men det gør så også, at det bliver enormt synligt, og at folk rundt omkring begynder at få nok af det. Og så når den til Christian. Og der tror jeg virkelig han er så såret, så har jeg næsten ikke kan leve med det. Altså der er da mange andre ting hun kunne have gjort end det der.

Pernille Brunse: Ja, nu er vi jo fremme ved den her sten vi nævnte i starten den fantastiske sten. Jeg synes det er så eminent og viser alt om hvad følelser kan og når især når vi formodede, at han vælger at rejse den sten. Den historie du nu skal høre den stammer fra Christian den Fjerdes egen dagbog. Det er altså hans version af sagen. Det er mortensaften i 1628. Ægteskabet mellem ham og Kirsten Munk har i nogen tid skrantet. Men den her aften er det endegyldigt slut. De to sidder til middag sammen, men stemningen er dårlig. Kirsten skulle angiveligt have været mut og tavs under hele måltidet, og da maden er overstået, rejser hun sig uden et ord og går i seng i sit kammer. Og her kommer det opsigtsvækkende. Hun beder sine tjenestepiger om at lægge sig på tværs på gulvet foran hendes soveværelses dør som en slags menneskelig barrikade, så Christian ikke kan komme ind til hende. I løbet af natten. Og Christian, han bliver rasende og knust og dagen efter gør han noget, der stadig kan ses den dag i dag. Han rejser en kampesten i Frederiksborg Slotshave, og på stenen indhuggede han datoen for den skæbnesvangre nat, hvor døren til Kirstens sovekammer for bestandig blev lukket for ham. Og han laver endda et lille sæde i stenen, så andre kan sætte sig i den og føle hans smerte. Og stenen er der som sagt endnu. Hvis

du skulle have lyst til at sætte dig i den og lide lidt sammen med Christian. Men dramaet stopper ikke her. For i januar 1630, da mødes Christian og Kirsten for allersidste gang. Stemningen er elendig, og de to er oppe at skændes, og til sidst beder Christian hende om at forsvinde. Og det gør hun til Boller Slot i Horsens.

Maria Helleberg: Altså han siger jo faktisk til hende, at han synes hun skal skride, og så tager hun ham på ordet. Hun går simpelthen uden at tage afsked med ham. Der går hun ned ad trappen på Frederiksberg. Så spotter hun fiske mesterens heste, der hopper med en vogn og sætter sig op i den. Ja, altså vi skal til Jylland. Vi skal til Horsens. Vi skal til Boller.

Pernille Brunse: Til Boller slot?

Maria Helleberg: Hun har intet med sig fra den tur. Det er så vidt vi ved. Men hun vil simpelthen væk på det tidspunkt. Det kommer bag på ham, at hun simpelthen bare skrider. Jeg vil sige, at alle, der har været i en situation, hvor de er nået så langt ud, har haft den der liberation-følelse, da man gik i seng. Jeg gør det sgu. Jeg har aldrig været så fri som jeg er i det her sekund.

Pernille Brunse: Så skal de jo igennem. Hvad kan man sige? Selv om de ikke er blevet gift i kirken, så skal de jo igennem en slags skilsmisse her. Man skal jo ligesom lige finde ud af tingene. Man kan godt se på skalaen over dramatiske brud eller skilsmisser, Maria, hvor synes du så, Kirsten og Christians rangerer henne?

Maria Helleberg: Altså, vi er helt oppe deroppe, hvor du synger. Det er moderen til alle dårlige skilsmisser.

Pernille Brunse: Der havde været i Familieretshuset inde over i dag og sociale myndigheder og kamp om forældremyndighed. Hvis det havde været en skilsmisse i dagens Danmark.

Maria Helleberg: Problemet er jo også, at han er kongen, så han det er ham, der kan sige Jeg vil ikke have, at du har noget at gøre med dine børn, og dine børn skal ikke have noget at gøre med dig. De må ikke besøge dig. Og det [shjiter] de jo i, som svenskerne siger, da de er kommet op i teenagealderen.

Pernille Brunse: Så besøger de mor?

Maria Helleberg: Selvfølgelig ville det da besøge deres mor. Leonora Christine er en af dem, der er mest aktiv. Jeg tror ikke, hun er regnet med, at noget som helst i denne verden kunne ramme hende. Se min mor, så tager jeg derover til Boller.

Pernille Brunse: Kirsten og Christian bliver enige om, at Kirsten Munk så kan bo på det her Boller Slot i Jylland ved Horsens, hvor han så kan holde hende, synes jeg næsten i en eller anden form for arrest, fordi hun skal i hvert fald blive der. Nu ønsker han hende jo ikke tilbage officielt eller hvad ved jeg.

Maria Helleberg: Han vil jo gerne vide, hvor hun er, sådan helt præcist.

Pernille Brunse: Hun skal være der, men han tænker tilsyneladende stadig rigtig meget på hende. Og du sagde jo også helt i starten Maria: Jamen, han elsker hende, og det gør han hele livet.

Maria Helleberg: Og han vil have hende tilbage. Altså, han kan ikke forstå, hvorfor de er kommet så langt ud.

Pernille Brunse: Han søber også rundt i denne her affære. Han kan ikke slippe det. Og der vil jeg godt lige læse nogle nogle spørgsmål op, som han har skrevet til hende. De er helt fantastiske, fordi han sender folk over, der skal afhøre hende. Han vil have, at hun skal indrømme denne her affære og sige undskyld eller et eller andet. Han vil have noget fra hende. Og jeg kan lige læse et par stykker af de spørgsmål op, som han sender folk over til at afhøre hende med: "[et her] spørg om hun ikke dansede, legede jul og gjorde sig lystig med Rhingreven og andre, mens vi lå for fjenden og blev skudt i armen."

Maria Helleberg: Jo.

Pernille Brunse: "Spørg, om hun ikke er blevet hjulpet i seng af Rhingreven, når ingen af pigerne var til stede. Spørg om hun ikke har besøgt Rhingreven ud i sit underskørt og natkjortel. At han endda har ligget i sengen og så blevet en rum tid hos ham." Øv altså de spørgsmål, Maria. Jeg tænker de siger alt om, hvor såret han er på sin stolthed, hvor forsmået han er og måske også hvor utrolig meget han savner hende og længes efter hendes kærlighed.

Maria Helleberg: Der er mange mennesker, der gør det der, når de er blevet skilt ud fra ægtefællens utroskab, at de sidder og remser op. Er det ikke rigtigt, at du tog i sommerhus med hende? Var det ikke rigtigt, at hun var med på den der rejse til Kina? Og der kommer tanken til mig, at de skulle Christian den fjerde af det her er den der med: Du skal sige det,

fordi så kan det være, du kan forstå, hvor frygteligt er det, du har gjort og ikke forstået det endnu.

Pernille Brunse: Erkender hun det nogensinde, sin utroskab? Hun siger aldrig, 'Christian, det må du undskylde'. Nej, 'det var forkert af mig. Jeg elsker dig. Jeg savner dig. Du var meget bedre i sengen'. Eller hvad han nu vil høre.

Maria Helleberg: Hun var så heldigvis gør hun ikke det.

Pernille Brunse: Nå, men Maria, Christian bliver jo gift igen med Vibeke Kruse, og alt virker til, at han tilsyneladende bliver rigtig glad for hende. Men altså det her med, at han jo så alligevel bliver ved med at søge rundt i forholdet til Kirsten. Man burde jo tænke Christian, nu har du fundet en ny. Alt er happy du af med hende derovre? Men han vil ikke slippe det. Det varer livet igennem. Brevene fortsætter, og vi ved selv på hans dødsleje.

Maria Helleberg: Ja.

Pernille Brunse: Der skriver han og beder Kirsten om at komme.

Maria Helleberg: Ja.

Pernille Brunse: Vil du så sige, at Kirsten Munk er det Christian den Fjerdes store kærlighed?

Maria Helleberg: Ja.

Pernille Brunse: Største kærlighed?

Maria Helleberg: Ja, og fuldstændig forkvaklet til sidst.

Pernille Brunse: Er der ingen sandsynlighed for Maria skal bare have den en gang til for prins Knud, at Kirsten også elskede kongen. Måske bare en lille smule i begyndelsen.

Maria Helleberg: Jeg tror, at hun havde sådan en drøm om, at når vi nu lærer hinanden at kende, så når vi snakker sammen hver dag, spiser sammen hver dag, og han ved så mange ting, som mor også ved, men som jeg ikke har fundet ud af. Hvis jeg nu godt ville tage mig lidt ud og vise noget af alt det han er så stolt af.

Pernille Brunse: Så kunne der have blomstret en lille kærlighed. Måske. Men det er jo spekulativt. Vi ved det ikke. Men måske hvis han havde taget hende mere med?

Maria Helleberg: Ja.

Pernille Brunse: Maria, Kirsten Munk og Christian den fjerde bliver jo ofte omtalt som en storslået også dramatisk kærlighedshistorie. Hvorfor holder vi fast i denne her fortælling, når det jo ifølge dig primært var en envejs forelskelse?

Maria Helleberg: Vi kan jo godt lide det der kærlighedshistorier. Vi kan godt lide, når de er skæve, og der er utroligt mange, der har prøvet på at sweet talk historien op og sige Jamen, at det må have været en fantastisk oplevelse for hende, bla bla bla.

Pernille Brunse: Men du siger Maria altså at denne her vores længsel efter fantastiske storslåede kærlighedshistorier gør at vi kommer til nogle gange at tage den lidt for romantiske briller på, når vi kigger på historien om Kirsten og Christian.

Maria Helleberg: Jeg synes det er lidt synd for Kirsten at efterlade hende der ellers og påstå, at hun var, at hun var glad, for det er der ved Gud ikke noget, der tyder på. Eller tilfreds, eller at det liv, hun kom til at leve, havde særlig meget lighed med, hvad hun håbede på. Altså, hun havde sgu fået det bedre, hvis hun var blevet gift med en jævnaldrende adelig godsejer på Fyn, hvor man havde været nødt til at leve sammen meget, meget tættere, fordi man skulle drive de her gårde. Og så ville man have bedstemor sådan lige to timers kørsel væk.

Pernille Brunse: Men sådan gik det ikke for den gode Kirsten. Maria. Tusind, tusind tak for at fortælle om det her skønne par. Selvom, altså lidt ulykkelige par, men utroligt interessante par i forhold til danmarkshistorien.

Maria Helleberg: Også i forhold til nutiden, fordi vi kan alle sammen genkende de værste scener for skilsmisse i det her.

Pernille Brunse: De værste scener for skilsmisse og også den, der forsmåethed når kærligheden går galt og hadet, hvordan had og kærlighed kan ligge sig tæt op og ned ad hinanden. Ja, det er det måske også en påmindelse om. Tusind tak for i dag, Maria. Christian den Fjerde og Kirsten Munk, det er et af de mest berømte kongelige par i Danmarkshistorien. Og med god grund. Deres historie er spækket med intriger, drama og intensitet, og det er næsten som om vi kan mærke, hvordan de kæmpede med de samme følelser, som vi mennesker gør i dag i jagten på kærligheden. Så selv om vi lever 400 år senere, så er det måske netop det, der gør deres historie så tidløs. Vi kan stadig relatere til det og vores længsel efter romantik lever også i bedste velgående. Kærlighedshistorie er produceret af Juul og Brunse for Nationalmuseets mediehus Vores tid. Redaktør er Rikke Caroline Carlsen. Bag musikken står Lucas Francis Claver og mit navn er Pernille Brunse. Skriv til mig på sociale medier, hvis du har gode idéer til nye kærlighedshistorier eller kommentarer til dem, du har hørt.

Outtro: Du har lyttet til en podcast fra Nationalmuseets mediehus Vores tid. Følg os på Facebook og Instagram, så får du fascinerende historier og nyt om episoder fra vores mange podcast.

[Vores Tid – Nationalmuseets Mediehus](#)

[Kærlighedshistorie S2E6: Christian 4. og Kirsten Munk](#)

Temamusik: Lucas Francis Claver

Produceret af Juul og Brunse for Vores Tid med støtte fra William Demant-fonden, Ingeniør Kaptajn Aage Nielsens Familiefond, Hoffmann og Husmans Fond, Otto Mønstedts Fond, Lemvig-Müller Fonden, Grete og Sigurd Pedersens Fond, Axel Muusfeldts Fond.